Sosyal Bilgiler Dersine Eri?im Düzeyi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal Bilgiler Dersine Eri?im Düzeyi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30586

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sosyal Bilgiler Dersine Eri?im Düzeyi Ölçe?i (SBDEDÖ), Halil ?brahim Sa?lam taraf?ndan 2011 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçek, ilkö?retim yedinci s?n?f ö?rencilerinin, Sosyal Bilgiler dersinin hedeflerine ve amaçlar?na ne ölçüde ula?t?klar?n? kendi görü?leri ?????nda belirlemek amac?yla tasarlanm??t?r. Geli?tirme çal??malar? sonucunda 43 maddeden olu?an ve tek boyutlu bir yap?ya sahip oldu?u tespit edilen ölçek, yüksek düzeyde psikometrik özellikler sergilemektedir. Ölçek, ö?rencilerin ders amaçlar?na yönelik eri?im düzeylerini 5'li Likert tipi bir derecelendirme ile ölçmektedir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Bilgiler, ders amaçlar?na eri?im, ö?renci görü?leri, psikometrik ölçek, aç?mlay?c? faktör analizi, güvenirlik, yap? geçerli?i.

Yazarlar

Halil ?brahim Sa?lam

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ilkö?retim program?nda yer alan Sosyal Bilgiler dersinin belirlenmi? amaçlar?na, yedinci s?n?f ö?rencilerinin ne düzeyde eri?ti?ini onlar?n alg?lar? üzerinden incelemektir. Bu de?erlendirme, ö?rencilerin dersten edindikleri kazan?mlar? ve hedeflere ula?ma derecelerini nicel olarak ortaya koymay? hedefler.

Ölçek, e?itimcilerin ve ara?t?rmac?lar?n, Sosyal Bilgiler müfredat?n?n etkinli?ini ve ö?rencilerin dersin kritik amaçlar?na ula?ma ba?ar?s?n? belirlemelerine yard?mc? olacak güvenilir ve geçerli bir araç sunmaktad?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, dersin hedeflerine ula??lmas?nda kar??la??lan potansiyel zorluklar?n tespit edilmesine de olanak tan?maktad?r.

Yap?

Sosyal Bilgiler Dersine Eri?im Düzeyi Ölçe?i, ö?rencilerin derse yönelik amaçlara eri?im düzeylerini ölçen tek boyutlu bir yap?ya sahiptir. Ba?lang?çta daha fazla madde içeren ölçek, psikometrik analizler sonucunda yap?y? en iyi temsil eden 43 maddeye indirilmi?tir.

Ölçe?in tek boyutlu yap?s?, ö?rencilerin Sosyal Bilgiler dersinin genel amaçlar?na yönelik alg?lanan eri?im düzeyinin bütüncül bir skorla ifade edilmesini sa?lamaktad?r. Bu yap?, hem faktör analizi sonuçlar? hem de yüksek iç tutarl?k katsay?s? ile desteklenmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i çal??malar?, ölçe?in uyguland??? çal??ma grubundan elde edilen verilerle gerçekle?tirilmi?tir. Yap? geçerli?ini saptamak amac?yla öncelikle aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) kullan?lm??t?r.

AFA uygulamas?nda, ölçekte yer alacak maddelerin faktör yük de?erlerinin en az .30 olmas? kriteri esas al?nm??t?r (Büyüköztürk, 2009). Yap? geçerlili?i sürecinde ayr?ca, faktörlerin daha net ayr??mas?n? sa?lamak için 25 derecelik Varimaks eksen döndürmesi i?lemi uygulanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in teorik yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, iç tutarl?k katsay?s? (Internal Consistency) hesaplanarak incelenmi?tir. ?lk faktör analizi uygulamas? sonras?nda, yap?y? bozan 12 madde ölçekten ç?kar?lm?? ve son 43 maddelik form üzerinden analizler tekrarlanm??t?r.

Nihai 43 maddelik ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?s? olan Alpha güvenirlik katsay?s? .94 olarak bulunmu?tur. Özdamar (1999) gibi kaynaklara göre, güvenirlik katsay?s? .80 ve üstünde olan ölçekler yüksek düzeyde güvenilir kabul edilmektedir. Bu sonuç, Sosyal Bilgiler Dersine Eri?im Düzeyi Ölçe?i'nin yüksek düzeyde güvenilir bir ölçme arac? oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Faktör analizi yap?lmas?na uygunluk, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Sphericity Testi de?erleri incelenerek belirlenmi?tir. KMO de?eri .88 olarak hesaplanm??, bu de?er veri setinin faktörle?tirme için mükemmel düzeyde uygun oldu?unu göstermi?tir. Bartlett Sphericity Testi (χ^2=4268.689, p=.000) ise verilerin anlaml? farkl?l?k gösterdi?ini ve faktör analizi yap?lmas?n?n uygun oldu?unu do?rulam??t?r.

Yap?lan analizler sonucunda ölçe?in 43 maddeden olu?an, tek boyutlu bir yap?ya sahip oldu?u tespit edilmi?tir. Ölçekte yer alan maddelerin faktör yük de?erleri .40 ile .72 aras?nda de?i?mektedir ve ölçek, toplam varyans?n % 30.2'sini aç?klamaktad?r. Bu bulgular, ölçe?in yap?sal tutarl?l???n? desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme

Format: 43 madde, 5'li Likert tipi derecelendirme.

Mevcut Dil: Türkçe

ARABPSYCHOLOGY.COM

Popülasyon Grubu: ?lkö?retim/Ortaokul Ö?rencileri

Ya? Grubu: 7. S?n?f Ö?rencileri (yakla??k 12-13 ya?)

Popülasyon Detaylar?: ?lkö?retim yedinci s?n?f ö?rencileri.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i (Self-report scale).

Derecelendirme: Ölçek, 5 dereceli bir Likert tipi ölçek kullan?r:

hiç kat?lm?yorum (1)
biraz kat?l?yorum (2)
karars?z?m (3)
oldukça kat?l?yorum (4)
tam kat?l?yorum (5)

Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: sosyal-bilgiler-dersine-erisim-duzeyi-olcegi-toad.pdf

Anahtar Kelimeler

Sosyal Bilgiler dersi, eri?im düzeyi, Cronbach Alfa, KMO, Varimaks, e?itim psikolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: hsaglam@sakarya.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Halil ?brahim Sa?lam, Sakarya Üniversitesi (Çal??man?n yap?ld??? döneme ait).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2011 (Ölçe?in yay?nland??? y?l).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik çal??malarda kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçek bir geli?tirme çal??mas? olarak sunulmu?tur.

Kaynaklar

Sa?lam, H. ?. (2011). ?lkö?retim yedinci s?n?f ö?rencilerinin görü?leri ?????nda sosyal bilgiler dersinin amaçlar?na eri?im düzeyinin incelenmesi. **?lkö?retim Online, 10**(1), 273-284.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Büyüköztürk, ?. (2009). Sosyal Bilimler ?çin Veri Analizi El Kitab?. Ankara: Pegem Akademi.
Özdamar, K. (1999). Paket Programlarla ?statistik Analiz. Eski?ehir: Kaan Kitabevi.

Sosyal Bilgiler Dersine Eri?im Düzeyi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak metinde do?rudan sa?lanmam??t?r. Maddeler, Sa?lam (2011) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makalede (?lkö?retim Online, 10(1), 273-284) yer almaktad?r. Ara?t?rmac?lar, maddelere eri?im için ilgili makaleye ba?vurmal?d?r.

Ölçek, toplam 43 maddeden olu?maktad?r ve ö?rencilerin Sosyal Bilgiler dersinin amaçlar?na eri?im düzeyine ili?kin alg?lar?n? ölçmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM